

Akceptuje
16.05.2019r.

PROJEKT

BURMISTRZ

mgr Zbigniew Włodkowski

UCHWAŁA Nr

RADY MIEJSKIEJ W ORZYSZU

z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 506), art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.) w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) Rada Miejska w Orzyszu uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Orzysza.

§3

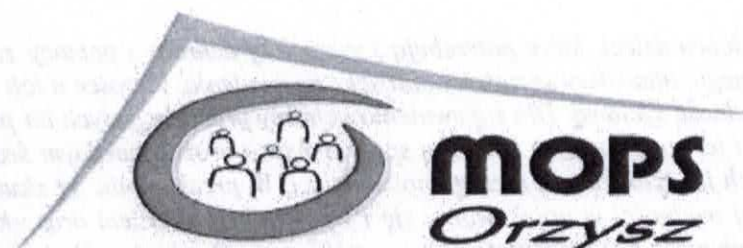
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 wskazuje, że programy uchwalane są przez Radę Gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie Uchwały jest uzasadnione.

Jolanta Rakowska

PROJEKT

Załącznik do
UCHWAŁY NR.....
RADY MIEJSKIEJ W ORZYSZU
Z dnia.....
W sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019-2021

Orzysz 2019

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową. Dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a szczególności dzieci. W przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci, i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji, i organizacji pracujących z dziećmi, i rodzicami.

1. Wstęp

Podstawową i najpowszechniejszą formą życia społecznego jest rodzina. Stanowi pierwsze naturalne środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko po urodzeniu. Przebiega w niej proces socjalizacji dziecka, kształtowanie jego osobowości, jak również przygotowanie do pełnienia ról społecznych. Dydaktyczne oddziaływanie rodziny ma fundamentalny wpływ na socjalizację młodego człowieka poprzez nieświadomione przekazywanie wiedzy o otaczającym je świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem określonych wzorów zachowań. Rodzina wypełniająca swoje funkcje prawidłowo zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, daje możliwość harmonijnego rozwoju, gwarantuje właściwe wypełnianie ról społecznych w przyszłości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotny wpływ odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną. Taka rodzina bez wsparcia z zewnątrz najczęściej nie jest w stanie sprostać obowiązkom wobec dzieci, samodzielnie rozwiązać własnych problemów i wyjść z sytuacji kryzysowej.

Alkoholizm, narkomania, przestępczość, niewydolność opiekuńcza – wychowawczą oraz przemoc w rodzinie to zjawiska patologiczne z którymi najczęściej się spotykamy w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży. Ich występowanie jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, stanowiącym podłoże zachwiania równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie.

Problemy rodzinne mają najczęściej charakter złożony, więc do ich rozwiązania niezbędne są interdyscyplinarne i skoordynowane działania osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji funkcjonujących na rzecz rodzin. Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego wypełniania ról społecznych, umiejętności opiekuńczo – wychowawczych i społecznych. Dzięki temu dziecko ma szansę pozostać w rodzinie naturalnej i tam być przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w życiu i w społeczeństwie.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Należy budować system wsparcia rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Bardzo ważne jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.

W tym celu powstał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021, zwany dalej „Programem”, jest propozycją zintegrowanych kierunków działań na rzecz wsparcia rodziny i dziecka na terenie gminy Orzysz, jako kontynuacja działań ujętych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2016 - 2018. Powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. z 2018 r. poz. 998).

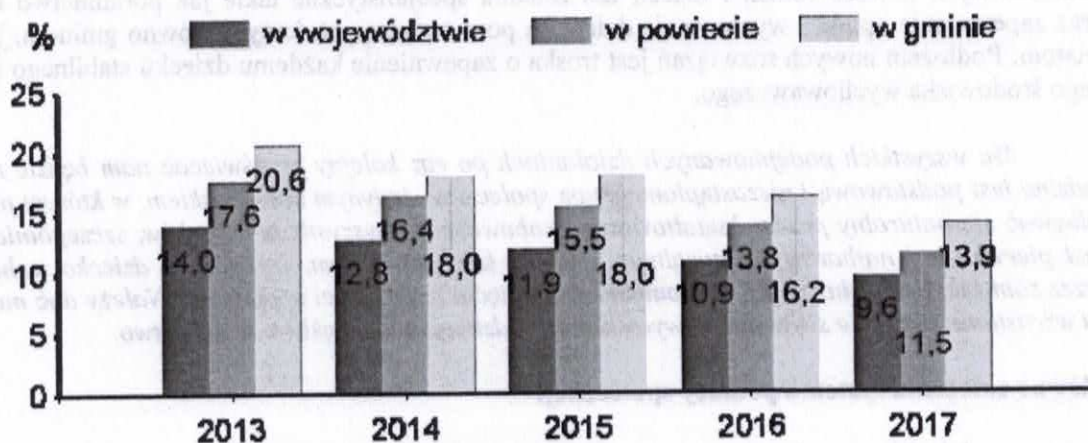
1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. z 2018 r. poz. 998). ww. ustawy wskazuje konieczność opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Założenia ustawy kładą szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną poprzez lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Sytuacja demograficzna

Gmina Orzysz ma 9 071 mieszkańców, z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 6,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,1 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W gminie Orzysz na 1000 mieszkańców pracowało 84 osób. 57,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 42,6% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Orzysz wynosiło w 2017 roku 16,3% (20,2% wśród kobiet i 13,0% wśród mężczyzn). W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Orzysz wynosiło 3 791,39 PLN, co odpowiada 83,70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. 29,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Orzysz pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,0% w przemyśle i budownictwie, a 14,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

źródło: https://olsztyn.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_warmińsko-mazurskie/portrety_gmin/piski/orzysz.pdf 05.04.2019

Sytuacja społeczna (powody przyznania pomocy):

W 2018 roku różnymi formami pomocy społecznej objęto 979 rodzin w tym 385 na wsi o łącznej liczbie osób w rodzinie 2871. Rodziny korzystające z pomocy społecznej borykały się z wieloma problemami powodującymi ich dysfunkcję (ubóstwo 293 rodzin, bezrobocie 239 rodzin, długotrwała lub ciężka choroba 120 rodzin, niepełnosprawność 102 rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 67 rodzin). W 2018 roku przyznano świadczenia pieniężne 380 rodzinom w tym 159 na wsi. Skala oraz różnorodność przyczyn udzielania pomocy społecznej świadczą o tym, jak ważne jest wspieranie rodziny kompleksowymi działaniami o charakterze profilaktycznym, zapobiegającym sytuacjom kryzysowym. Klientami pomocy społecznej są najczęściej osoby bezrobotne z najniższymi kwalifikacjami, lub bez wykształcenia. Skala oraz różnorodność przyczyn udzielania pomocy społecznej świadczą o tym, jak ważne jest wspieranie rodziny kompleksowymi działaniami o charakterze profilaktycznym, zapobiegającym sytuacjom kryzysowym.

Podstawą określenia działań w ramach Programu jest charakterystyka społeczno-demograficzna oraz analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orzyszu.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są:

- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- placówki wsparcia dziennego,
- organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej."

Opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zadaniem gminy jest bieżące i systematyczne zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia powszechnie dostępnych usług. Ich przygotowanie, poprawa jakości wymaga różnych przedsięwzięć, realizowanych na podstawie programów gminnych. Programy gminne uchwalają zgodnie ze swoimi kompetencjami organy gminy. Uchwalenie 3 letniego gminnego programu wspierania rodziny, zgodnie z art. 176 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy do zestawienia zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Do zadań własnych gminy i powiatu określonych w ustawie o pomocy społecznej należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem wspierania rodziny, opieki nad dzieckiem i rodziną, czyli tworzenie i wdrażanie programów wspierania rodziny. Obowiązujący system pomocy społecznej nałożył na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci, zaś zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieciom poza rodziną powierzył zarówno gminom, jak i powiatom. Podłożem nowych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

We wszystkich podejmowanych działaniach po raz kolejny przyświecać nam będzie myśl, że rodzina jest podstawową i niezastąpioną grupą społeczną - jedynym środowiskiem, w którym powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej wszystkich członków, szczególnie dzieci. Jest pierwszym i najbardziej naturalnym kręgiem środowiskowym, do którego dziecko wchodzi już przez sam fakt narodzin i trwa do momentu osiągnięcia dojrzałości społecznej. Należy dać mu szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

Główne założenia systemu pomocy społecznej:

- 1) praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny powinna być elementem szerszego programu wspierania rodzin w środowisku lokalnym,
- 2) główny akcent w pracy z rodziną powinien być nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem w sytuacji kryzysowej, której konsekwencją jest zabieranie dziecka z domu,
- 3) wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji,
- 4) praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka powinna być prowadzona także po zabraniu go z domu, żeby zwiększyć jego szansę powrotu do domu,
- 5) umieszczenie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki rodziców w placówce opiekuńczo-wychowawczej może nastąpić dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej oraz w przypadku braku możliwości zapewnienia temu dziecku opieki szeroko rozumianej rodzinnej opiece zastępczej,
- 6) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym przy pomocy asystenta rodziny poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapie i mediacje, pomoc prawną, organizowanie dla rodzin spotkań poprzez tworzenie np.: „grup wsparcia” lub „grup samopomocy”.
- 7) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Zasadniczym problemem społecznym gminy Orzysz, jest narastające zjawisko bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu, przemocy oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Z danych PUP w Piszcu wynika, że w grudniu 2017 roku zarejestrowanych było ogółem w powiecie 2586 osób bezrobotnych, w tym 403 z Gminy Orzysz. Duża część osób korzysta ze wsparcia MOPS, a także innych podmiotów, np. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Brak stałych źródeł dochodu skutkuje ubożeniem naszego społeczeństwa, powoduje niezaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin, wzrasta zagrożenie powstawania i rozwijania się patologii społecznych. W dużym tempie rośnie problem zaburzeń w wypełnianiu przez rodziców obowiązków rodzicielskich, opiekuńczo – wychowawczych, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, czy radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych i z problemami życia codziennego. Okoliczności te negatywnie wpływają na funkcjonowanie tych rodzin i prowadzą je do długotrwałego korzystania z pomocy służb społecznych i świadczeń z pomocy społecznej. Małoletnie dzieci w coraz większym stopniu pozostawiane są same sobie, a z podwórka czerpią wiedzę o życiu. Aby zapobiec sytuacjom kryzysowym należy budować system wsparcia w środowisku naturalnym danej rodziny.

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się między innymi na poniższych i aktach prawnych :

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 r., poz. 506),
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018 r., poz. 998 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2018 poz. 1508 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2019 r. poz. 473),
5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2018r. poz. 1265 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390),
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2019 r., poz. 852 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2018 r., poz. 2137),
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. 2018 poz. 1457 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2018 poz. 2220),
11. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2019 r., poz. 670),
12. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2018 r., poz. 2134 z późn. zm.),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2018 r., poz. 1878).

3. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Rodzina jest najważniejszą grupą społeczną, a z perspektywy pedagogicznej podstawowym środowiskiem wychowawczym dzieci. Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo- wychowawczych nad małoletnimi dziećmi objęta jest wsparciem ze strony państwa. Kwestie te regulowane są przez Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W zakresie wsparcia rodziny Ustawa przewiduje szereg instrumentów prawnych umożliwiających podjęcie działań wspierająco-zaradczych. „*Priorytetem regulacji zawartych w usta-*

wie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest możliwe długie pozostawienie dziecka w jego środowisku naturalnym. Oczywiście, jeżeli działania takie okażą się bezskuteczne, wówczas może wejść w rachubę konieczności dalej idącego wkroczenia w sferę pieczy nad dzieckiem w postaci zastoso-
sowania pieczy zastępczej, która (...) ma w swym założeniu tymczasowość, a co za tym idzie rychły po-
wrót do rodziny naturalnej (bądź gdy jest możliwe-do rodziny adopcyjnej)" R. Łukasiewicz s. 218.

Wsparcie i pomoc rodzinie w rozumieniu ustawy udzielana jest wszystkim członkom w rozumieniu całościowym. Działania kierowane są do całej rodziny, a nie tylko do dzieci. Podejście takie pozwala na kompleksowe wsparcie, którego intencją jest naprawa źródeł problemów, a nie jej skutków. Celem wsparcia rodziny jest przywrócenie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności we właściwym wypełnianiu obowiązków względem dziecka polega w szczególności na: analizie sytuacji rodziny oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny oraz pomocy w integracji, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej, jak również dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Udzielanie wsparcia rodzinie jest dobrowolne. Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wspieranie rodziny jest realizowane przez działalność instytucji określonych w ustawie. Należą do nich: instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, placówki wsparcia dziennego i rodziny wspierające.

Praca z rodziną stanowi pierwszą określoną w ustawie formę wspierania rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze. Głównymi formami pracy z rodziną są: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja, usługi dla rodzin z dziećmi (w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne), pomoc prawna (szczególnie w zakresie prawa rodzinnego), jak również organizowanie dla rodzin spotkań (grup wsparcia) mających na celu wymianę ich doświadczeń i izolacji. W gminie Orzysz nie wszystkie formy wsparcia występują, związane jest to z sytuacją finansowo- ekonomiczną Gminy.

Bezrobocie i ubóstwo pociąga za sobą szereg zjawisk prowadzących do osłabienia zdolności opiekuńczo – wychowawczych w tutejszych rodzinach, do osłabienia więzi rodzinnych, do braku wzajemnego szacunku. Małoletni nie mają odpowiednich wzorców zachowań, a nasilające się prezentowanie postaw roszczeniowych i zjawisko „uzależniania” się od świadczeń pomocy społecznej przechodzi z pokolenia na pokolenie.

Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Asystent rodziny ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzeniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Praca asystenta nie polega na wyręczaniu rodziny w realizacji swoich obowiązków i zadań, ale na wskazywaniu sposobów zmierzających do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.

Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji, gdy rodzina i dziecko pozbawione są możliwości rozwijania się w swojej naturalnej rodzinie ze szczególnym uwrażliwieniem ze strony pomocy pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Organizowanie i zapewnienie opieki dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej jest obowiązkiem ustawowym samorządów gminnych.

Działalność osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny i wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej adresowana będzie do rodzin:

1) mających problemy z wypełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci i słabym przygotowaniu do pełnienia ról w rodzinie,

- 2) ubogich i osiągających niskie dochody,
- 3) o zbyt małej aktywności własnej i zawodowej,
- 4) które wymagają wsparcia w rozwiązywaniu problemów i trudnych sytuacji kryzysowych.

Założeniem programu jest wspieranie osób i rodzin przeżywających trudności oraz upowszechnienie wiedzy o możliwości korzystania z wszelkich form placówek wsparcia w celu godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia w rodzinie. Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc rodzinie czyli MOPS- asystent rodziny i pracownik socjalny, szkoły, sądy, policja i stowarzyszenia np.: poprzez tworzenie wspólnych projektów.

Szerokie spektrum zadań stojących przed asystentem rodziny, począwszy od określenia na wstępie warunków współpracy, przez właściwe udzielanie rodzinie wsparcia w różnych sytuacjach życiowych, po monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu relacji pomagania, podyktowane jest potrzebą wsparcia rodziny w postaci czystej pracy socjalnej, w której pomoc finansowa i materialna leżałaby w kompetencji ośrodka pomocy społecznej. Natomiast asystent rodziny miałby za zadanie towarzyszyć rodzinie w organizacji i wypełnianiu przez nią codziennych obowiązków. Asystent rodziny z uwagi na zróżnicowany charakter podejmowanych działań musi nie tylko dysponować umiejętnościami w pracy z rodziną, ale także musi posiadać interdyscyplinarną wiedzę na temat zasobów środowiska lokalnego m.in. podmiotów wspierających rodzinę na poziomie lokalnym.

Asystent rodziny jest w Polsce formą wsparcia rodziny przeżywającej trudności. Osobom na tym stanowisku stawiane są duże wymagania formalne i nieformalne np. związane z wymaganym poziomem wykształcenia, czy ich psychologicznym profilem umiejętności zawodowych. Wiedza asystenta rodziny w połączeniu z kompetencjami zawodowymi stanowi zaplecze do budowania pomysłów naprawczych skierowanych na rodzinę. Ujawniła się również istotna rola w budowaniu odpowiedzialnej współpracy pomiędzy asystentem rodziny, a pracownikiem socjalnym. Interdyscyplinarność działań, tworzenie sieci współpracy z różnymi podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodziny to wyzwania, przed którymi staną organizacje i instytucje wspierające rodzinę i realizujące zadania w tym zakresie

4. DANE DOTYCZĄCE PROGRAMU

Miejsce realizacji - Gmina Orzysz

Czas realizacji – lata 2019-2021

Adresaci: Odbiorcami Programu będą rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Koordynator Programu - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu.

Realizator Programu: Założenia Programu w ramach swoich kompetencji powinny realizować samorządowe jednostki organizacyjne i inne podmioty realizujące zadania na rzecz Gminy i rodziny.

Koordynatorem i realizatorem programu jest: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu przy współpracy z:

1. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzyszu.
2. Urzędem Miejskim w Orzyszu.
3. Zespołami Szkolno-Przedszkolnymi z terenu Gminy Orzysz .
4. Powiatowy Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz.
5. Powiatowym Urzędem Pracy w Pisz.
6. Policją, Sądem, w tym kuratorami zawodowymi i społecznymi
7. Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczna w Pisz.
8. Zespołem interdyscyplinarnym
9. Placówką Wsparcia Dziennego- świetlica środowiskowa w Orzyszu.
10. Świetlica Środowiskowa Kajak w Orzyszu.
11. Koordynatorami pieczy zastępczej.

Cele programu.

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji rodzin w gminie oraz na podstawie obowiązującego stanu prawnego zdefiniowano cel główny programu. Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwiają realizowanie polityki prorodzinnej na szczeblu gminnym. Stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę i zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnianie podstawowych zadań.

Celem programu jest tworzenie systemu wsparcia rodziny, który pozwoli na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną dziecka w środowisku rodzinnym. Wprowadzenie asystentury rodzinnej jako formy wsparcia rodziny przeżywającej trudności jest odpowiedzią na nadmierne biurokratyzowanie dotychczasowych form pracy z rodziną i uniemożliwia kompleksową i szybką pomoc.

Cel Główny Programu to:

Wspieranie rodzin z Gminy Orzysz w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.

Cele szczegółowe obejmują założenia że: ukształtują prawidłowe relacje między członkami rodziny, wzmocnią system norm i wartości dający gwarancję prawidłowego przebiegu procesu wychowania, wypromują działania skierowane na zdrowy styl życia i pożyteczne organizowanie czasu wolnego. Mamy nadzieję, że realizacja zadań zawartych w ofercie podniesie pozycję dziecka w rodzinie, poziom kultury osobistej członków rodzin oraz zmniejszy niewydolność wychowawczą rodziców wobec swoich dzieci. Rodzina w gminie Orzysz silniejsza ekonomicznie, społecznie, kulturowo oraz wydolniejsza w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Cele szczegółowe :

1. Wsparcie materialne rodzin zagrożonych bezradnością, rodzina bardziej samodzielna ekonomicznie.
2. Wsparcie rodzin w profilaktyce pojawiających się kryzysów w rodzinie.
3. Wsparcie w wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
4. Poprawa funkcjonowania rodzin oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.

ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU.

1. **Wsparcie materialne rodzin zagrożonych bezradnością, rodzina bardziej samodzielna ekonomicznie.**

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	MOPS	2019-2021
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, żyjącym w trudnych warunkach materialnych.	MOPS	2019-2021
Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach	MOPS, Urząd Miejski, Szkoły	2019-2021
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	MOPS, Urząd Miejski, Szkoły	2019-2021
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.	Urząd Miejski, Wydział Oświaty i Edukacji	2019-2021

Współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin.	MOPS, DK, Urząd Miejski, Placówką Wsparcia Dziennego, Świetlica środowiskowa Kajak	2019-2021
Współpraca z instytucjami i organizacjami spoza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	MOPS, GKRPA, Policja, Szkoły, PCPR, PUP, organizacje pozarządowe,	2019-2021
Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	MOPS, GKRPA, placówki oświatowe, Policja, Zespół Interdyscyplinarny	2019-2021

2. Wsparcie rodzin w profilaktyce pojawiających się kryzysów w rodzinie.

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	MOPS, Szkoły, Wsparcia Dziennego, Świetlica środowiskowa Kajak, Kuratorzy	2019-2021
Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych..	MOPS, Szkoły, GKRPA,	2019-2021
Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny.	MOPS	2019-2021
Działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie	MOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny	2016-2018
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz sport, rekreację i kulturę.	MOPS, DK, Szkoły, Urząd Miejski w Orzyszu	2019-2021
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	MOPS, Policja, Szkoły, GRKPA,	2019-2021
Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny spoza terenu gminy w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	MOPS, GKRPA, Policja, Szkoły, PCPR, PUP, organizacje pozarządowe, Urząd Miejski w Orzyszu	2019-2021

3. Wsparcie w wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Pomoc rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze	MOPS, Szkoły, PCPR, Sąd, Kuratorzy.	2019-2021
Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień.	MOPS, Szkoły, GKRPA, organizacje pozarządowe,	2019-2021
Uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.	MOPS, Szkoły,	2019-2021

4. Poprawa funkcjonowania rodzin oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Objęcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparciem asystenta rodziny	MOPS	2019-2021
Współpraca podmiotów na rzecz rodziny lub tworzenie i upowszechnianie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny	Szkoły MOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe	2019-2021
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych.	MOPS, GKRPA, Sąd, Kuratorzy	2019-2021
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	MOPS, placówki oświatowe, Policja, służba zdrowia, Sąd, Kuratorzy	2019-2021

Zadania asystenta:

Praca asystenta rodziny jest formą usługi społecznej kierowaną do rodzin z dziećmi przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Głównym zadaniem asystenta jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz kształtowanie umiejętności członków rodziny w zakresie znajdowania rozwiązań trudności życiowych. Asystent rodziny pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu przez nią wskazanym. Działania asystenta rodziny z założenia są dwutorowe. Głównie mają na celu poprawienie sytuacji rodzinnej dziecka, gdy znajduje się ono pod pieczę rodzicielską, natomiast gdy znajdzie się poza nią umożliwienie jego powrotu do rodziny.

1. skoncentrowane będą przede wszystkim na:

- tworzeniu warunków do prowadzenia wczesnej profilaktyki i odpowiednich warunków wychowawczych;

- wspieraniu rodzin w ich prawidłowym funkcjonowaniu i przebiegu procesu socjalizacji jej członków;
- rozwijanie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, wspólnego spędzania czasu wolnego, gospodarowania posiadanymi zasobami i umiejętnościami.

2. Realizowane poprzez:

- zapobieganie nieprawidłowościom w funkcjonowaniu rodziny,
- propagowanie wzorcowych metod wychowawczych,
- zwiększanie umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów wewnątrzrodzinnych,
- właściwe ukierunkowanie celów, wartości i dążeń do wzrostu aspiracji życiowych rodziny,
- poprawa wyników w nauce małoletnich dzieci,
- uczenie umiejętności pożytecznego organizowania wolnego czasu poprzez wspólne przebywanie członków rodziny, zabawy, kształtowanie pozytywnych postaw i zacieśnianie wspólnych relacji,
- uczenie prawidłowych metod komunikacji interpersonalnej,
- podnoszenie poziomu kultury osobistej i poprawa wizerunku rodziny w środowisku lokalnym.

3. Etapy pracy asystenta:

- diagnoza sytuacji rodziny (społecznej, zawodowej, mieszkaniowej, zdrowotnej, dysfunkcje i nieprawidłowości, opracowanie planów działania).
- ustalenie potrzeb, problemów, zagrożeń, zakresu pomocy ze strony innych instytucji – wg zdiagnozowanych potrzeb,
- prowadzenie działań zmierzających do niwelacji błędów i nieprawidłowości, realizacja planów działania i kontraktów socjalnych wg potrzeb i indywidualnych predyspozycji uczestników. Praca asystenta wymagać będzie ścisłej współpracy z różnymi instytucjami i służbami: MOPS, PCPR, Sąd, Policja, szkoły, poradnia pedagogiczna itp.

Podstawową metodą zastosowaną w tym projekcie jest metoda pracy z indywidualnym przypadkiem.

Metoda prowadzenia indywidualnego przypadku (*intensive case work*) polega na intensywnym oddziaływaniu pracownika na rodzinę. Terenem pracy jest mieszkanie rodziny. Asystent przychodzi do rodziny, odwiedza ją. Punktem wyjścia pracy z rodziną jest zaspokojenie jej potrzeb podstawowych przez zastosowanie konkretnej pomocy. Czasami pomoc pracownika wyraża się jedynie w ułatwianiu podopiecznym nawiązania kontaktów z kompetentnymi placówkami, czasem jest treningiem umiejętności członków rodziny, nadzorowaniem w wypełnianiu przez nią funkcji. To sposób pomocy realizowany przez asystenta, w którym przez analizę sytuacji rodziny, lub jednostek wchodzących w jej skład, borykających się z jakimś problemem w kontekście środowiska, prowadzi się do opracowania diagnozy przypadku oraz planu postępowania i podjęcia działań profilaktycznych, kompensacyjnych lub terapeutycznych, angażując jednostkę w cały proces pomocy dla jej dobra i dobra społecznego.

5. REALIZACJA ORAZ MONITOROWANIE PROGRAMU.

Ewaluacja programu:

Ewaluację definiuje się jako systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych, w celu oceny wartości programu, jego celów, zadań, sposobów i form realizacji, zasobów. Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez MOPS, GKRPA, Policję, Szkoły, PCPR.

Program wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Jest realizowany przy współpracy z gminą, instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami. Ważnym elementem gwarantującym właściwą realizację programu jest uzyskiwanie dodatkowych środków zewnętrznych na działania określone w programie. Za monitorowanie programu jest odpowiedzialny MOPS w Orzyszu. Asystent rodziny jest zobowiązany do współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym, grupą roboczą, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Sposób kontroli realizacji programu

1. Każdego roku burmistrz przedstawia radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Monitoring Programu będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu. Monitoring posłuży do kontroli postępu realizacji założonych celów, oceny zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań, porównania zgodności wykorzystania rezultatów z przyjętymi celami. Monitoring realizacji Programu pozwoli również na szybką reakcję w przypadku, gdy wstępne założenia okażą się mało efektywne, lub gdy pojawią się rozbieżności pomiędzy założeniami, a rezultatem.

Podsumowanie

Głównym celem programu jest wspieranie rodzin z terenu gminy Orzysz w prawidłowym wypełnianiu funkcji-opiekunczo wychowawczych. Cel ten realizowany będzie przez pracę z rodziną oraz pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Działania podejmowane będą w myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Będą miały charakter działań profilaktycznych zapobiegających wystąpieniu niepożądanych skutków w funkcjonowaniu rodziny. Realizacja Programu przebiegać będzie w latach 2019-2021. Efekty zależą będą od zaangażowania i współpracy instytucji i podmiotów działających na rzecz rodziny oraz sytuacji finansowej gminy.

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Podstawy prawne programu.....	5
3. Założenie programu.....	6
4. Dane dotyczące programu.....	7
5. Realizacja oraz monitorowanie programu.....	12